

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

«29» вересня 2021 року протокол № 7

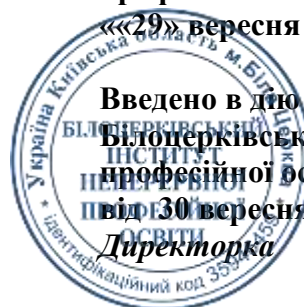
Введено в дію наказом директорки

**Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти**

від 30 вересня 2021 року № 01-01/68-О.Д.

Директорка

В.В. Сидоренко

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Методика викладання психології у вищій школі»

Шифр за ОП	<u>ОК 8</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітньо-професійна програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>магістр</u>
Рік навчання	<u>I</u>
Вид дисципліни	<u>Формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри педагогіки,
психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 7 від «08» вересня 2021 р.)

завідувач кафедри

І.С. Грозний

Біла Церква 2021

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові:	Торба Наталія Григорівна
Науковий ступінь (спеціальність):	Кандидат психологічних наук за спеціальністю «Вікова та педагогічна психологія»
Вчене звання (спеціальність):	Доцент кафедри педагогіки психології та менеджменту
Посада:	Доцент кафедри педагогіки психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ORCID:	ORCID iD 0000-0001-5187-1111
Профіль:	Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=ECWmdZoAAAAJ&hl=ru
e-mail:	torbang@ukr.net
Контактний телефон:	050 612-42-66

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	5
Лекції:	16
Лабораторні заняття:	-
Практичні заняття:	20
Самостійна робота:	114
Курсова робота:	-
Вид контролю:	екзамен
Мова викладання:	українська
Форма викладання:	очна / дистанційна (з використанням репозитарію та програмного https://profosvita.org)

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	-
Репозитарій навчальної дисципліни:	Доступ надається в індивідуальному порядку
Консультації:	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю в робочі дні з 9.00-17.00 (050 612 42 66)

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах, співпрацювати з представниками інших споріднених професій, громадських організаціях з питань надання психологічної допомоги.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

РН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел. обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

РН10. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності, демонструвати соціальну відповідальність та свідому поведінку, сповідувати гуманістичні та демократичні цінності.

РН12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за напрямом «Методика викладання психології у вищій школі» та відповідними вміннями і здатностями для здійснення ефективної професійної діяльності за спеціальністю.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти компетентностей зазначених в пункті 4 цього силабусу.

7. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити):-теоретико-методологічні проблеми психології, психологія тренінгової роботи (авторський тренінг) .

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліни (кореквізити):- культура фахової мови, профорієнтаційна робота психолога

8. Зміст навчальної дисципліни.

Тема 1. Викладацька діяльність у вищих навчальних закладах: її становлення, історія та розвиток.

Етапи зародження становлення викладацької діяльності: доуніверситетський і університетський. Розподілення педагогічної діяльності між суб'єктами навчального простору, диференціація освіти залежно від віку учнів, формування методологічних засад професійної педагогічної діяльності у вищих навчальних закладах. Придбання класового та станового характеру у розвитку вищої школи.

Історія викладання психології у вищій школі на наших теренах. Початок викладання психології на наших теренах у XVIII ст. Києво-Могилянська академія. Викладанню філософії, логіки і психології як окремих від теології предметів: І. Гизель (XVII ст.), С. Яворський, Г. Кониський, Ф. Прокопович (XVIII ст.). Сучасний етап розвитку викладацької діяльності у вітчизняних вищих навчальних закладах

Тема 2-Сутність навчальної діяльності студентів-психологів.

Студент як особлива соціальна категорія.Студентство як поняття та явище. Навчальна діяльність студента та її етапи. Неуспішність та успішність засвоєння навчального матеріалу студентами. Якість знань. Зворотній зв'язок в

навчальному процесі. Основні етапи професійної підготовки студентів-психологів в умовах вищого навчального закладу

Тема 3. Загальні питання методики викладання психології як галузі наукового дослідження

Методика викладання психології в системі психологічного знання. Методика викладання психології як навчальної дисципліни, її мета та завдання. Зміст навчання психології. Особливості та принципи викладання психології. Методи, форми та засоби навчання. Вимоги до викладача психології вищого навчального закладу. Психологія та педагогіка вищої школи як галузь наукового дослідження

Тема 4. Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання

Компоненти змісту освіти в контексті методики їх засвоєння Дидактичні вимоги до формування змісту навчальних дисциплін Критерії відбору змісту навчальних занять. Опора на ідеї Я. А. Коменського при організації засвоєння змісту освіти. Шляхи удосконалення змісту освіти.

Тема 5. Сучасні педагогічні технології викладання психології у вищій школі

Порівняння понять «методика» та «педагогічної технологія». Виникнення і розвиток сучасних технологій навчання вищої школи. Сучасні педагогічні підходи до навчання. Сучасні психологічно орієнтовані моделі освіти. Особистісно орієнтовані моделі освіти вищої школи. Особливості модульних технологій - застосування методу згорнутих інформаційних структур. Технологія проблемного навчання. Технологія модульного навчання. Інформаційні технології навчання. Технології ігрового навчання. Технологія знаково-контекстного навчання. Технологія особистісно- орієнтованого навчання. Технологія дистанційного навчання.

Тема 6. Особливості педагогічної майстерності викладача психології.

Професійна компетентність педагога: педагогічна діяльність, особистість педагога. Принципи і функції педагогічної діяльності. Педагогічна майстерність та її структура. Професійно-особистісні характеристики викладача психології як елемента педагогічної системи. Проблема ефективності педагогічного спілкування

Тема 7 Методика підготовки та проведення лекції у вищій школі

Лекція як провідна та організаційна форма навчання у ВНЗ, її види та

функції. Дидактичні вимоги до лекції. Види лекцій Підготовка викладача до лекції. Методика проведення лекції. Роль першої лекції з нової навчальної дисципліни Активізація уваги студентів на лекції. Реально діючі прийоми активізації уваги студентів на початку та в процесі лекції. Прийоми, які допомагають зберегти увагу студентів до змісту лекції. Ораторські вміння, що допомагають викладачу забезпечити ефективність лекції.

Тема 8. Методика проведення практичних занять у вищому навчальному закладі.

Дидактичні цілі та функції практичних занять. Класифікують практичні заняття на основі домінуючого методу. Використання на практичних заняттях сучасних інноваційних технологій. Чим вищий інтерес, тим вищий коефіцієнт корисної дії практичного заняття. Фактори, що сприяють виникненню та формуванню інтересу студентів до змісту практичних занять. Побудова та композиційна оформленість практичного заняття. Різноманітні форми завдань для практичного заняття. Проблемні запитання як спосіб активізації пізнавальної активності студентів на практичному занятті

9. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				Балів (max)
			годин				
			лк.	лаб.	пр.	СР	
Змістовний модуль 1 «Методика викладання психології у вищій школі»							
	Лекція №1	Викладацька діяльність у вищих навчальних закладах її становлення, історія та розвиток	2				1
	Самостійна робота № 1	3 історії викладання психології				12	8
	Лекція № 2-	Сутність навчальної діяльності студентів психологів	2				2
	Практичне заняття № 2	Навчальна діяльність студентів-психологів			2		5
	Самостійна	Навчальна діяльність				12	4

робота № 2	студентів-психологів					
Лекція № 3	Загальні питання методики викладання психології як галузі наукового дослідження	2				2
Практичне заняття № 3	Методика викладання психології в системі психологічних знань			4		10
Самостійна робота № 3	Методика викладання психології в ВНЗ				12	8
Лекція № 4	Удосконалення змісту навчальних дисциплін в контексті методики їх викладання	2				2
Самостійна робота № 4	Удосконалення змісту навчальних дисциплін в освітньому процесі ВНЗ				14	8
Лекція № 5	Сучасні педагогічні технології викладання психології у вищій школі	2				1
Практичне заняття № 5	Застосування педагогічних технологій у викладанні психології			4		10
Самостійна робота № 5	Педагогічні технології в роботі викладача ВНЗ				14	8
Лекція № 6	Професійна майстерність викладача психології	2				2
Практичне заняття № 6	Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу			4	14	5
Самостійна робота № 6	Професійна майстерність викладача вищого навчального закладу				14	4
Лекція № 7	Методика підготовки та проведення лекцій у вищій школі	2				1

Практичне заняття № 7	Лекція як організаційна форма навчання у ВНЗ			2		5
Самостійна робота № 7	Лекція у вищій школі: технологія і техніка підготовки і проведення				12	4
Лекція № 8	Методика проведення практичних занять у вищому навчальному закладі	2				1
Практичне заняття № 8	Методика проведення практичних занять у вищому навчальному закладі			2		5
Самостійна робота № 8	Організація навчання і види навчально-практичних занять по психології				12	4
Всього за змістовний модуль 1 – 150 год.		16	-	20	114	100
Екзамен						25
Залік						25
Всього з навчальної дисципліни – 150 год.						

Поточний контроль – протягом кожного практичного заняття (до 3 балів).

Підсумковий контроль за змістовний модуль (дистанційне тестування) – 2 модуля (ПМК 1 - 15балів, ПМК 2 – 15 балів).

Контроль самостійної роботи – протягом кожного заняття (СР 1 – 5 балів, СР 2 – 5 балів, СР 3 – 5 балів, СР 4 – 6 балів).

Підсумковий контроль – залік (25 балів).

9. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції / 1 практичного заняття нараховується

1 бал. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача, у цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та заліку заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. При виявленні у матеріалах курсу помилок, у тому числі описок, некоректного подання ілюстрацій, тощо, здобувачі вищої освіти отримують заохочувальні бали – 0,2 бали за кожну помилку. Для цього необхідно на електронну адресу викладача надіслати наступну інформацію: назва документу в якому зроблено помилку, сторінка та абзац (номер таблиці / номер рисунку) де знаходиться ця помилка, опис помилки та вірний правопис / значення. За плагіат та некоректну поведінку, у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

10. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою по видам навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій і практичних занять	9
Участь у кейсах на практичних заняттях	15
Самостійна робота (оформлення результатів кейсів з практичних занять, підготовка статей та тез доповідей, аналіз інформаційних джерел)	21
Тестування за змістовними модулями 1 і 2	30
Залік (тестування за курсом навчальної дисципліни)	25

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
65 – 79	C	
55 -64	D	задовільно
50 – 54	E	
35 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Положення про курсову роботу (проєкт) здобувачів вищої освіти білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної).

2. Методичні рекомендації з курсу «Методика викладання психології» для студентів напряму підготовки 6.030103 Практична психологія / Укладачі Гавриловська К.П., Фальковська Л.М. Житомир, 2016. 70 с.

12. Список літератури

Базова

1. Бондарчук О. І. Технологія формування психологічної компетентності суб'єктів освітнього процесу в умовах відкритої освіти / О. І. Бондарчук // Відкрита освіта: інноваційні технології та інноваційний менеджмент: кол. моногр. / за наук. ред. М. О. Кириченка, Л. М. Сергєєвої. К. : Ін-т обдарованої дитини, 2018. 440 с. С. 197-210. (1 др. арк.).
2. Волошина В.В., Долинська Л.В., Ставицька С.О., Темрук О.В. *Загальна психологія: Практикум Навчальний посібник*. К.: *Каравела*, 2019.
3. Вітвицька С.С. *Основи педагогіки вищої школи*. К. : Центр учбової літ., 2011. 384 с.
4. Каплінський В. В. *Методика викладання у вищій школі*. Київ : КНТ, 2017. 225 с.
5. Кузьмінський А. І. *Педагогіка вищої школи*. Київ : Знання, 2011. 486
6. *Методика викладання психології : навчально-методичний посібник* / Романовський О. Г., Резнік С. М. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 51.

7. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі. Київ : КНТ, 2014. 262 с
8. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи; ЛДУВС.К. : Центр учбової літ., 2009. 472 с.
9. Пономарьов О.С. Професійна культура педагога: навч.-метод. Посібник. Харків : НТУ «ХП», 2011. 198 с.
10. Пономарьов О. С. Методика викладання у вищій школі. Харків: НТУ «ХП», 2016. 192 с.
11. Пономарьов О.С. Резнік С.М. Основи методики викладання у вищій школі: текст лекцій. Харків: НТУ «ХП», 2008. - 60 с.
12. Проективні методи дослідження особистості [Текст] : підручник Л. : Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2014. - 466 с.
13. Романовський О.Г. Зміст і сутність педагогічної діяльності. Харків: НТУ «ХП», 2007. 228 с.
14. Ткачук Т. Л. Методика викладання психології: навч.-метод. посібник /Т. Л. Ткачук. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2017. 110 с.

Допоміжна:

1. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностик Тернопіль: Карт-бланш, 2015.
2. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року // Освіта України. 2013.
3. Пономарьов О.С. Сутність розуміння: курс лекцій. Харків: НТУ «ХП», 2010. 48 с.
4. Романовський О. Г. Педагогіка розуміння як перспективний напрям розвитку вищої освіти. Харків : НТУ «ХП», 2014. 259 с.
5. Солодовник Т. О. Застосування педагогічних технологій у підготовці майбутніх фахівців у сучасних умовах освіти / Солодовник Т.О., Богдан Ж. Б. // Сучасні педагогічні технології в освіті: зб. наук.- метод. праць. За ред. Р.П. Мигущенка, Ю.І. Панфілова. Х.: НТУ «ХП», 2016. С.2735.